

Formativní hodnocení

Jiří Hruška

http://jiri_hruska.sweb.cz

Cíle:

- ❑ popsat, proč je dobré formativní hodnocení zavádět, co to přináší žákům a co učiteli
- ❑ popsat, jaký význam má formulace cílů pro hodnocení žáků a jak je formulovat
- ❑ popsat rozdíl mezi formativním a sumativním hodnocením
- ❑ popsat, jak poskytovat žákům efektivní zpětnou vazbu
- ❑ pojmenovat některé možnosti směrem k zavádění formativního hodnocení do praxe školy

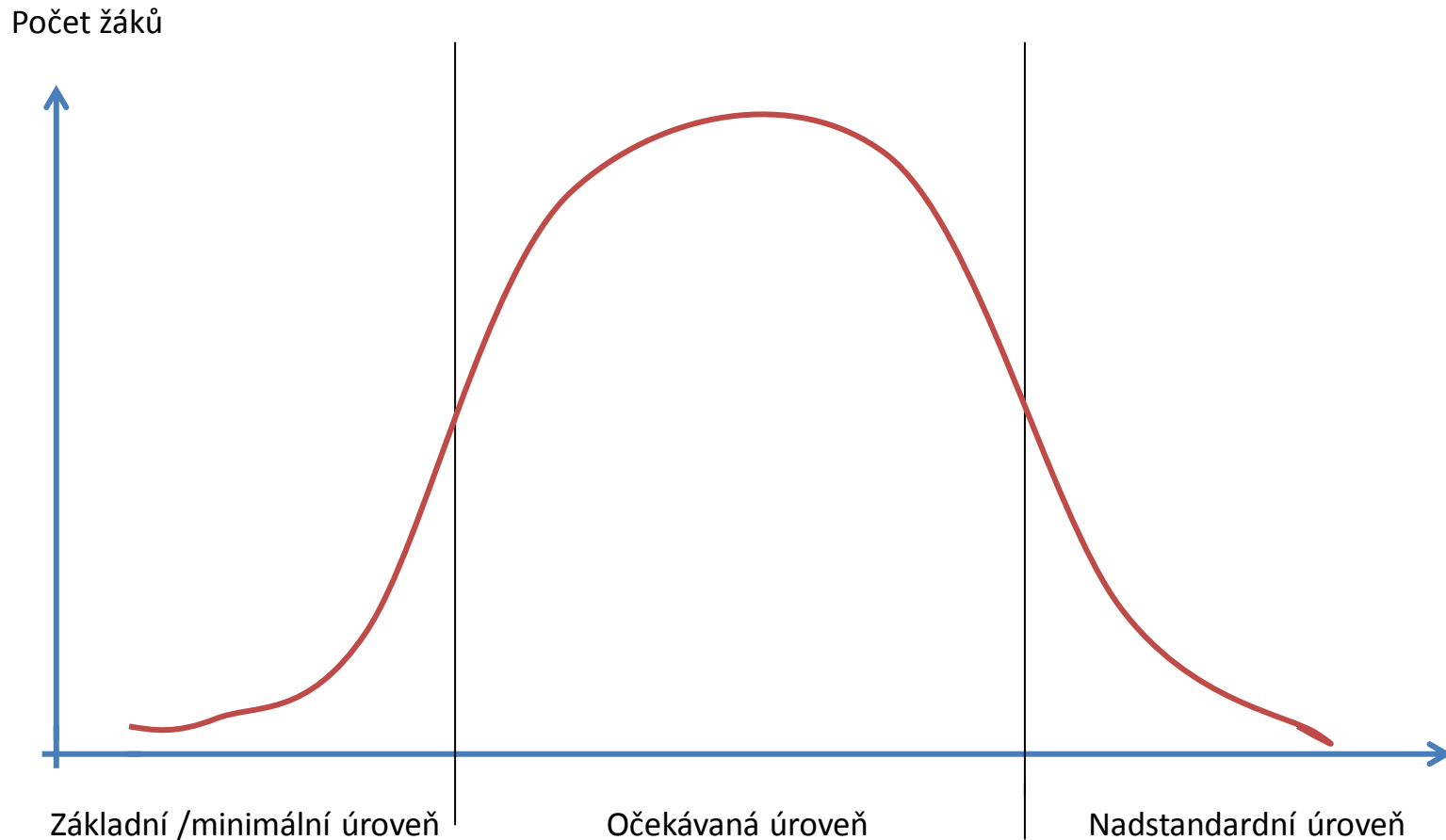
Proč je dobré zavádět formativní hodnocení?

- Každý žák by měl v procesu učení a hodnocení zažívat úspěch
- Formativní hodnocení a efektivní zpětná vazba rozvíjí vnitřní motivaci žáků pro učení

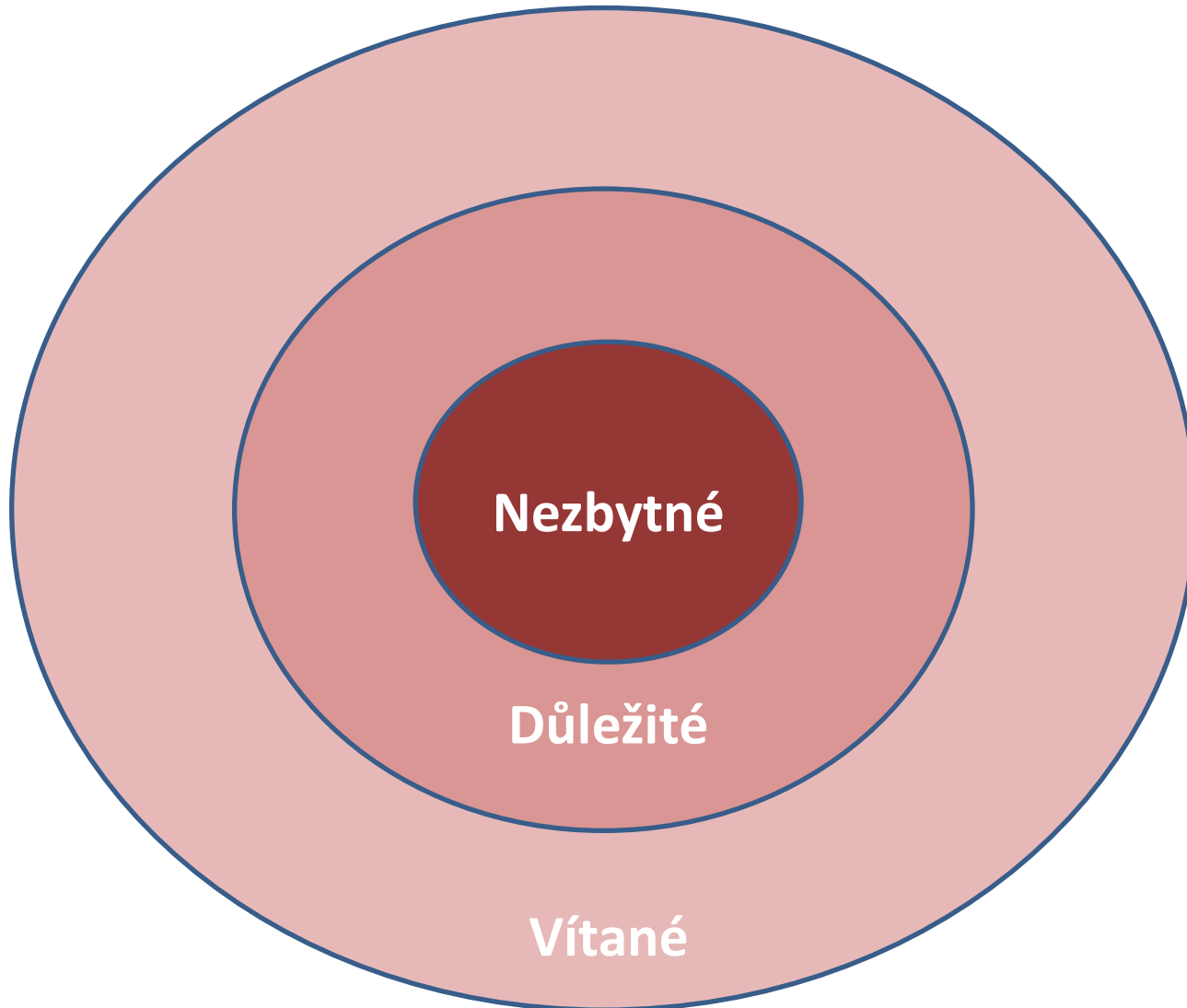
Základní východisko

Každý žák je jiný, každý má jiné vzdělávací potřeby, zájmy a zkušenosti, a proto není efektivní mít na všechny žáky stejné nároky!

Statistické rozložení žáků podle různých úrovní

Co by měli žáci znát v různých úrovních

Úrovně a obsah

Základní (minimální) úroveň:

- nezbytné – to by měl vědět každý

Očekávaná úroveň:

- nezbytné a důležité – to by měla vědět většina třídy

Nadstandardní úroveň:

- nezbytné, důležité a vítané – to by měli vědět ti, co se o obor zajímají

Vlastnosti cílů

Smysluplný pro žáka

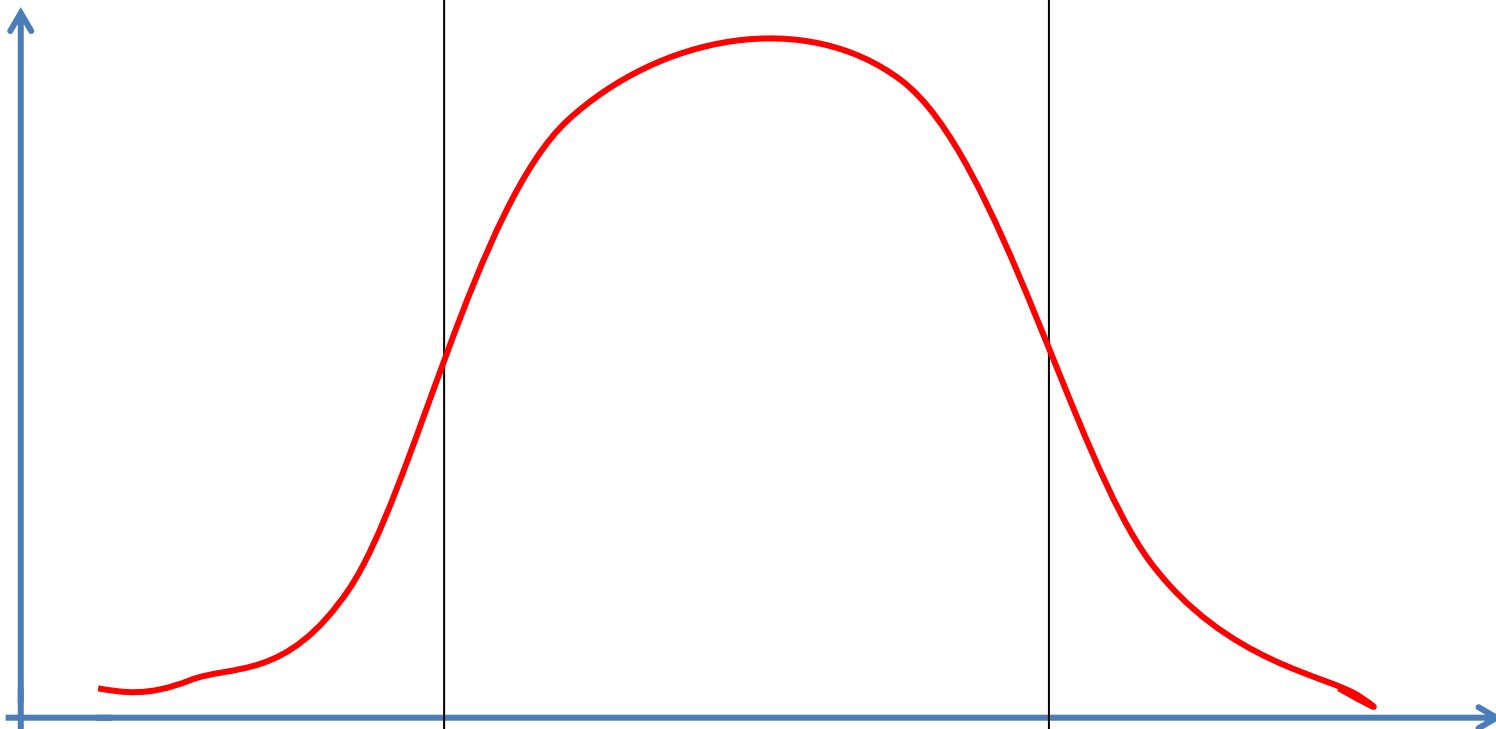
Měřitelný/zjistitelný/ověřitelný (Bloom)

Akceptovatelný pro školu

Reálný

Termínovaný

Počet žáků

Základní/minimální úroveň

nezbytné

to by měli umět všichni žáci

Očekávaná úroveň

důležité + nezbytné

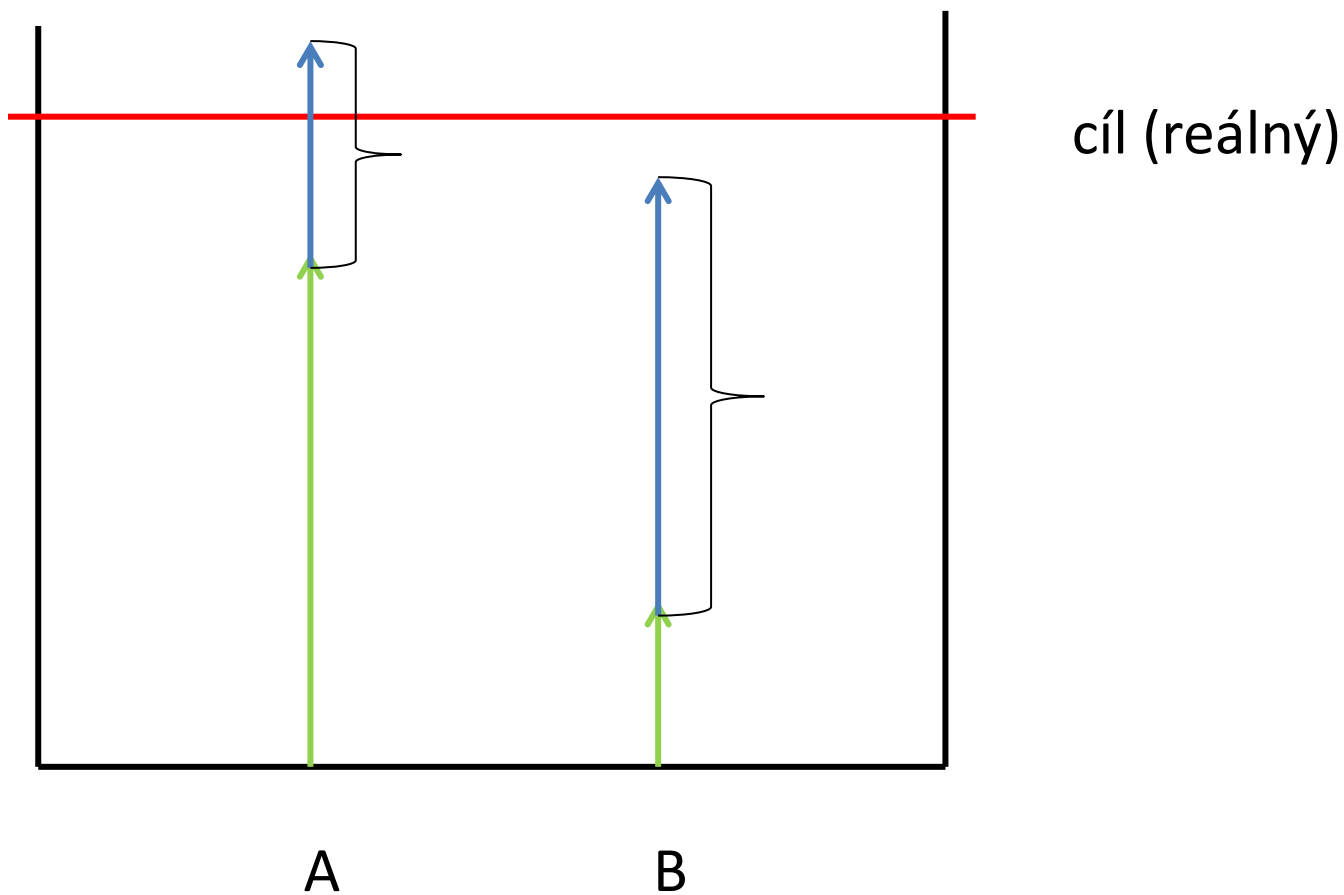
to by měla umět většina žáků

Nadstandardní úroveň

vítané + důležité + nezbytné

to by měli umět ti, co se o to zajímají

Sumativní x formativní hodnocení

Shrnutí

Sumativní hodnocení

- hodnotíme žáka vůči cíli
- známkování
- žák může zažívat neúspěch
- jde o vnější motivaci k učení

Shrnutí

Sumativní hodnocení

- hodnotíme žáka vůči cíli
- známkování
- žák může zažívat neúspěch
- jde o vnější motivaci k učení

Formativní hodnocení

- hodnotíme žáka vůči jeho posunu
- každý žák může zažívat úspěch
- má žáka „vyhecovat“ k dalšímu učení
- jde o vnitřní motivaci žáka k učení

Motivace

Vnější motivace

Odměny

Tresty

Soutěže

Známkování

Vnitřní motivace

Smysluplnost

Svobodná volba

Spolupráce

Zpětná vazba

Vlastnosti zpětné vazby

- **Průběžná** - okamžitá, rychlá
- **Popisná** – popisujeme, co máme v evidenci, co vidíme, co slyšíme, ev. co to s námi dělá (emoce)
- **Pozitivní** – říkáme žákovi, co umí a co může udělat pro svůj další posun

Vlastnosti zpětné vazby

Není potřeba poskytnout všem žákům zpětnou vazbu na během jedné vyučovací jednotky, ale stačí si předem vybrat, komu učitel poskytne zpětnou vazbu teď, komu příště a komu přes příště, a tak postupně pokryje celou třídu. Cílem je, aby se žáci naučili poskytovat zpětnou vazbu mezi sebou a sami sobě.

Doporučení pro formativního hodnocení

1. Jít žákům příkladem, ukazovat žákům, jak se mohou vzájemně formativně hodnotit a sebehodnotit
2. Nastavovat si SMART cíle
3. Zařazovat formativní hodnocení tak, aby bylo nedílnou součástí procesu učení
4. Vědomě učit žáky, aby si sami sbírali důkazy o svém učení a aby s nimi pravidelně pracovali
5. Omezovat soutěžení (soupeření) v procesu hodnocení, omezovat sumativní hodnocení
6. Vyvarovat se odměn a trestů v procesu hodnocení
7. Společně se žáky nastavovat pravidla pro hodnocení
8. Vědomě učit žáky pracovat s kritérii hodnocení a postupně je vtahovat do tvorby kritérií

Rozcestník

Žákovská portfolia

Bloomova taxonomie

Příklady kritériálního hodnocení

„Bože, dej mi klidnou mysl, abych přijal věci, které změnit nemůžu. Dej mi sílu, abych změnil věci, které změnit můžu. A dej mi moudrost, abych rozlišil jedno od druhého.“

František z Assisi

Děkuji za pozornost!